

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 165/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Nové Zámky č. k. 1 Pv 114/19/4404-20 z 10. januára 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 13. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť, ktorou napáda uznesenie Okresnej prokuratúry Nové Zámky (ďalej len „okresná prokuratúra“) označenú v záhlaví tohto uznesenia. V ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry, „*postúpil šetrenie týrania inému kraju SR*“ a „*uhradil škodu spôsobenú počínaním štátnych orgánov*“ v hodnote 22 200 eur.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresná prokuratúra napadnutým uznesením zamietla sťažnosť sťažovateľky v procesnom postavení oznamovateľky a poškodenej ako nedôvodnú, ktorá smerovala proti uzneseniu vyšetrovateľky Okresného riaditeľstva Policajného zboru Šaľa (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) ČVS: ORP-25/VYS-SA-2019 z 11. novembra 2019, ktorým podľa § 215 ods. 1 písmeno b) Trestného poriadku zastavila trestné stíhanie v trestnej veci zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písmeno e) Trestného zákona vedenej na tom skutkovom základe, že bývalý manžel sťažovateľky jej dlhodobo bráni v užívaní nehnuteľnosti, v ktorej má sťažovateľka zriadené právo doživotného bývania a užívania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa názoru sťažovateľky v ústavnej sťažnosti je napadnuté uznesenie nezákonné a že zo strany polície a prokuratúry sú porušované jej základné ľudské práva (v sťažnosti bližšie nešpecifikované a neoznačené). Proti napadnutému uzneseniu prokurátora okresnej prokuratúry podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej uvádza:

- a) napadnuté uznesenie je nezákonné, založené na klamstve a zaujatosti prokuratúry, tiež poukazuje na nečinnosť a zaujatosť vyšetrovateľa;
- b) dlhodobé porušovanie základných ľudských práv sťažovateľka zo strany polície a prokuratúry;
- c) v znaleckom posudku, na základe ktorého bolo vydané uznesenie, sa nachádzajú klamstvá a zavádzania, poukazuje aj na ovplyvnenie znalca zaujatou políciou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných ľudských práv napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, ktorým bola jej sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľky o zastavení trestného stíhania zamietnutá ako nedôvodná.

5. Ústavný súd konštatuje, že obligatórnou náležitosťou ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde je označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí a podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde je povinnosťou sťažovateľa uviesť konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd.

6. Keďže ústavná sťažnosť neobsahuje označenie základných práv a slobôd, ktoré mali byť napadnutým uznesením okresnej prokuratúry porušené, ani relevantné odôvodnenie, nespĺňa zákonom predpísané náležitosti návrhu [§ 123 ods. 1 písm. c) a d) zákona o ústavnom súde].

7. Keďže sťažovateľka žiadala o právne zastúpenie, teda nie je zastúpená advokátom, nemožno od nej očakávať podanie formálne bezchybného podania. Ústavný súd nemôže rozumne vyžadovať, aby sťažovatelia právni laici, ktorí sa naň obracajú, namietať v podaniach konkrétne označené články ústavy alebo medzinárodných dohovorov spolu so zodpovedajúcou ústavnoprávnou argumentáciou. Minimálnou požiadavkou však musí byť ucelený opis skutkového stavu, prípadne vyjadrenie nespokojnosti s postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré podľa sťažovateľa odôvodňuje nutnosť zásahu ústavného súdu. Ústavný súd musí mať možnosť z obsahu podania prinajmenšom posúdiť predostreté okolnosti so zameraním sa na existenciu možných porušení základného práva alebo slobody, aby mohol zvoliť ďalší postup (IV. ÚS 49/2021).

8. V prípade nedostatkov náležitostí návrhu prichádza do úvahy postup podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyzvaním sťažovateľky na doplnenie odstrániteľných nedostatkov podania. Využitie tohto procesného postupu však nie je obligatórne. Posudzovaný návrh však obsahuje aj neodstrániteľné nedostatky, ako je absencia zrozumiteľného a dostatočne konkrétneho odôvodnenia a vykonateľného petitu (presné vymedzenie toho, čo sťažovateľka žiada). Napriek

tomu ústavný súd preferoval materiálny prieskum návrhu pred bezpodmienečným trvaním na všetkých zákonných náležitostiach a u sťažovateľky nezastúpenej právnym zástupcom nepristúpil k odmietnutiu podania len pre nesplnenie náležitostí podľa zákona o ústavnom súde. Navyše, za určitých okolností môžu prevážiť hľadiská procesnej efektívnosti a rýchlosti konania a ústavný súd rozhodne o podanom návrhu aj bez odstraňovania jeho nedostatkov. Je tomu tak v prípade, keď ústavný súd dospeje k záveru, že ani prípadné doplnenie návrhu by za žiadnych okolností nebolo spôsobilé privodiť sťažovateľke úspech pri jeho predbežnom prerokovaní (III. ÚS 250/2020).

9. Ústavný súd mal v tejto veci predmet konania ustálený tak, že sa sťažovateľka domáha zrušenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľky okresného riaditeľstva, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie vedenom proti jej bývalému manželovi. Sťažovateľka bola v procesnom postavení oznamovateľky a poškodenej.

10. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 42/00). Ústavný súd taktiež vyslovil, že «Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone o prokuratúre.» (I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00). Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) poškodenému nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti niekomu (pozri rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach *Helmers v. Švédsko* z 29. 10. 1991, § 29; *Perez v. France* z 12. 2. 2004, bod 70).

11. Ústavný súd tak zotrúva na doktrínu, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom, a teda nie je ústavne zaručené právo tretej osoby (oznamovateľa, poškodeného), aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená. Ústavný súd zachováva zásadu zdržanlivosti, pokiaľ ide o preskúmavanie rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní prijatých v ranných fázach trestného konania (II. ÚS 61/2022).

12. Na druhej strane si je ústavný súd vedomý pozitívnej povinnosti štátu zabezpečiť ochranu základných práv dotknutých subjektov, a to aj prostredníctvom efektívneho trestného konania, resp. že v určitých situáciách možno hovoriť o účinnej ochrane (poškodených obetí trestnej činnosti) len prostredníctvom trestného práva. V tomto kontexte ústavný súd pripomína, že požiadavka efektívneho trestného konania (efektívneho vyšetrovania) predstavuje len procesnú povinnosť tzv. náležitej starostlivosti, nie však povinnosť vo vzťahu k výsledku trestného konania. Účinné vyšetrovanie tak nezaručuje žiaden konkrétny výsledok, ale len povinnosť náležitého postupu, keď príslušné orgány budú konať kompetentne a efektívne, teda tak, aby ich postup bol spôsobilý vyústiť do potrestania zodpovednej osoby (II. ÚS 61/2022).

13. S prihliadnutím na zásadu zdržanlivosti môže ústavný súd na podklade sťažnosti poškodeného zasiahnuť do rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vydaného v tzv. prípravnom konaní len v prípade flagrantného pochybenia orgánu činného v trestnom konaní s intenzívnymi pretrvávajúcimi následkami pre poškodeného (II. ÚS 61/2022).

14. V podstatnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky ide o skutkové tvrdenia, ktoré ústavný súd nemá právomoc verifikovať, pretože nie je skutkovým súdom, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a v tomto nemôže vykonať dokazovanie. Ústavný súd nevykonáva procesné úkony trestného konania a ani nehodnotí dôkazy vykonané orgánom činnými v trestnom konaní (ani všeobecnými súdmi) a nemôže ani nahrádzať nimi prijaté právne závery, pokiaľ nie je v rozpore so znením, zmyslom a s účelom vo veci aplikovaných právnych noriem. Úloha ústavného súdu v tejto veci predovšetkým spočíva v zistení, či orgány činné v trestnom konaní, ktoré sa na vyšetrovaní prípadu zúčastnili, vykonali jeho účinné úradné vyšetrovanie, t. j. či pre objasnenie okolností prípadu bolo zo strany konajúcich orgánov verejnej moci urobené maximum (II. ÚS 61/2022).

15. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, v ktorom prokurátor preskúmaval uznesenie okresného riaditeľstva o zastavení trestného stíhania. Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu, ústavný súd konštatuje, že okresná prokuratúra sa v napadnutom uznesení správne stotožnila s postupom okresného riaditeľstva pri vyhodnotení predmetu trestného konania, poukazujúc na precízne a rozsiahle dokazovanie početnými dôkaznými prostriedkami a na správne zistený skutkový stav.

16. Ústavný súd konštatuje, že postup okresnej prokuratúry v súvislosti s preskúmaním uznesenia okresného riaditeľstva nenesie prejavy svojvôle, pričom napadnuté uznesenie je jasne, logicky a zrozumiteľne odôvodnené aplikovanou právnou úpravou a zisteným skutkovým stavom. Právne závery vyslovené v napadnutom uznesení je nutné považovať za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený zasahovať.

17. Ústavný súd v závere poznamenáva, že predmetná sťažnosť neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti ako označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľka tvrdí konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd. Ústavný súd môže sťažnosť odmietnuť aj pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. Ak by to boli jediné prekážky na prijatie veci na ďalšie konanie, ústavný súd by aktivoval proces odstránenia väd sťažnosti, no sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní.

IV.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

18. Sťažovateľka požiadala o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Jej ústavná sťažnosť bola odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, čo vedie k záveru, že z jej strany ide o zrejmé bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto jej žiadosti podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyhovieť nebolo (bod 2 výroku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu